

A HALOTTAK NAPJA ÉS MINDSZENTEK ÜNNEPE ERDÉLYBEN

Temetőlátogatás: a honvágy miatt hazatérők

folytatás az **1** oldalról

Ahogy anyánk és apánk egymásra talált ama bizonyos pillanatban. Elindított egy folyamatot.

Ahogy az anya szépen belesimogatja ölében pihenő gyermeke szívébe a biztonság örömeit, dalaival és meséivel lelkébe beoltja szavanként a nyugalom erejét, derűjét, és az igazság értékét, ahogy az ima szavai megteremti bennünk az oltalom békéjét. Ahogy apánk vállunkat átölelő erős karja megnöveli bennünk a bizalom erejét. Ahogy a testvéri ölelés táplálja az összetartozás érzését. Ahogy a közös imádság összeszövi reményeinket és mindig újrászövi a magtartó bizalmat.

Halottak napján újból és újból megmoccan bennünk a nagy igazság, megszólal bennünk a nagy felismerés: nem mindegy hogyan nézünk egymás szemébe, és hogyan szólunk egymáshoz egy életen át. Soha nem volt mindegy hogyan bánunk mindazzal, amit a szívünkbe-lelkünkbe oltottak, és amit mi is tovább oltunk, adunk át, és általa rábízunk, indítunk útra hűséget, kitartást, egyént és közösséget megtartó értékítéletet, felelősséget. Vagy ezeknek éppen a gyilkoló ellentétét. Mert mindez az időben nem vész el, amit tettünk.

Beleég, megmarad, ott lesz az emlékezetben. Az egyén és a közösség lelkében. Lesz belőle egy út, egy példa, egy hagyomány. Soha nem volt mindegy, hogy csak a pillanatnak élünk, esetleg a pusztá nyereségért, mindegy, hogy miként, csak nyérők legyünk, vagy egyszerűen csak jól érezzük magunkat és semmi és senki nem érdekel, csak legyen a gyomrunk tele, vagy ráérezünk pillanatról pillanatra a nagy egész értelmére. Lehetünk vidámak, de hittel és tartással.

Ezek adnak erőt a bátorságnak. Hogy ne éljünk állandó félelemben. Bátran élni csak közösségben lehet. Kis és nagy családokban. Jól működő kapcsolatrendszerben. Igaz barátságokban. Gyülekezetekben. Nemzetségeken... Nemzetben. Isten és ember összeforrott közösségében. Mint ágak a fa törzsén, amit táplál a gyökér. És amiben életet tart ama megfoghatatlan levegő, s a magasság üzenetéként a fény, a meleg és az eső. Élni csak így érdemes. Ha kell a szelídség, a türelmes kivárás, a józanság erejével, nyugodt bölcsességgel, de soha nem önbecsmérlően és önfeladóan. Levágott ágon soha nem terem gyümölcs. Léte értelmetlenné válik.

Halottak napja alkalmával az élet igaz értékének tisztá, cáfolhatatlan, őszinte hangján szólítanak meg őket, akik előttünk jártak. Maradjon igaz emlékezetük örök, legyen általunk is áldott a megtartó örökség és az ébren tartó emlékezés. Isten áldjon!

Fényárban úszó székelyudvarhelyi temető világitáskor

Kötődés és elengedés, fájdalom és vigasztalás
BARABÁSI ENDRE,
küküllővári református
lelképásztor

„Minden esztendő egyik legtöbb emléket és érzelmet előhozó napja a halottak napja. A színpompás virágokkal beborított sírok körül családtagok állnak némán és összekulcsolt kezekkel a sírfeliratra merengve tekintenek, esetleg könnyeiket törölgetik. A családtagok és a rokonok összegyülekezésének is napja. Egész évben nem látott, távoli városokban vagy külföldön élő hozzátartozók látogatnak „haza”. Falvakon egyre gyakoribb, hogy már csak a hozzátartozó sírja köti a szülőföldről az embereket.

A gyermekek szüleiket és a felnőtteket nézik, hogyan gyászolnak és viselkednek. Ilyenkor még a csintalanabb gyerekek is csendesebbek. Figyelmesen hallgatják az elhunytakról a történeteket, emlékeket. Rég nem látott kortársak, távoli rokonok és ismerősök köszöntik egymást. A temetőket erre a napra rendbe

tetszik, kitaraktatják. Kis falvakban azonban ez egyre nehezebb feladat, főleg mióta a kiüregedett lakosság már teheneket nem tart és nem kell már lícitálni a temető füvére. Egyre több a gondozatlan és gazdátlan sír, talán a mai fiatalok már a nagyszü-

→ **Egyszer csak megjelenik a temető közepén a lelképásztor és a jámbor keresztyén jelenlévők közössége tele torokkal elkezd énekelni: tebbened bízunk, eleitől fogva. Ekkor a tekintetek a sírről felemelkednek az ég felé, az elmúlásról arra a Krisztusra néznek, aki halott volt, de feltámadt, felment a mennybe, onnan jön el ítélni élőket és holtakat!”**

leik és dédszüleik sírhelyeiket sem tartják számon. A sírok gondozottsága a családtagokról, a temetők állapota az egyházközösségről árulkodik. Külön küzdelem, hogy a református temetőben ne legyen román feliratú és kereszties síremlék. Szórványban sajnos egyre gyakoribb a magyar nevek elrománosítása.

Én fontosnak tartottam, hogy három gyerekemmel végiglátogassuk még az úkszülő nyugvóhelyeit. Ilyenkor ritkán tapasztalt figyelmességgel hallgatták a különböző emlékeket és családi anekdotákat. A kötődés és elengedés, a fájdalom és vigasztalás, a halál és (örök) élet kapujában csendesedünk el. Minél közelebbi személy – gyermekük, szülők, testvérük, házastársuk – hantja mellett

állnak meg, annál fájdalmasabb érzések törnek elő. A gyász fájdalmát friss tragédiák mélyítik is. Esetleg az elhunytakkal szembeni mulasztás és a lelkiismeret-furdalás teszi gyötrelme-sebbé a megemlékezéseket.

Egyszer csak megjelenik a temető közepén a lelképásztor és a jámbor keresztyén jelenlévők közössége tele torokkal elkezd énekelni: tebbened bízunk, eleitől fogva. Ekkor a tekintetek a sírről felemelkednek az ég felé, az elmúlásról arra a Krisztusra néznek, aki halott volt, de feltámadt, felment a mennybe, onnan jön el ítélni élőket és holtakat!”

Szent András havának fényei

ÖBERMÁJER ERVIN,
csíkszeredai

posztulátor-kisegítő lelkész

November hónapja jelentőségteljes ünneppörkörel kezdődik az anyaszentegyházban. E hónapban a hívek lelki szeme az ég felé tárulkozik ki. Olyan menynevi valóság tárulkozik ki szemünk előtt, amely a keresztyén ember életének jelentőségteljes célt kölcsönöz. Krisztus tanításai és útmutatásai alapján az ember arra törekszik, hogy életében napról napra több legyen a fény, az isteni kegyelem, az ajándék, amelyet Isten nyújt ingyenesen a keresztyén embernek. E kegyelem fénye különösképp tükröződik a szenteken, azokon az embereken, akiket a földi élet végén Isten magáéna ismert, és a mennyi boldogságba bocsátott. Ezek az emberek példaképek számunkra, akik folytonosan felmutatják annak az életútnak a mikéntjét, ahogyan érdemes és szép megélni az Üdvözítő tanításait.

A hónap első jelentős ünnepe a Mindszentek, ami a keresztyén embert a mennyország valóságára irányítja. Egyházunk e napon az összes üdvözült lelket ünnepli, azokat, akik eljutottak Isten boldogító színe látására. Azt mondhatjuk róluk, hogy ők már elérték azt a célt, amelyre mi mindannyian vágyakozunk. Ilyenkor nemcsak azokról emlékezünk meg, akiket egyházunk szentnek, azaz Istenhez tartozónak nyilvánított, hanem azokról is, akik „anonim” szentként jutottak el Istenhez. Ide tartoznak azok a példás életet élt édesanyák, édesapák, nagyszülők, testvérek, akik önfeláldozó életük által fényt gyűjtöttek családjainkban.

A második hasonló ehhez az elsőhöz, a halottak napja, amikor az anyaszentegyház azokra emlékezik, és segíti imáival, akik még nem jutottak el Istenhez, de a keresztyén remény és Jézus Krisztus tanításai által várományosai az üdvösségnek. Ez az ünnep is fontos számunkra, hiszen az emberi spiritualitás a halottakért mondott imában tudja legkiemelkedőbben megélni és megérezni, hogy felelősek vagyunk elhunyt szeretteink lelki üdvösségéért. Ilyenkor az ember könnyebben tudatosítja magában, hogy nemcsak anyagi világ, hanem túlvilág is létezik,

ahol elhunyt szeretteink várják az üdvösség teljességét, amiben majd reményeink szerint mi is osztozhatunk velük.

E két ünnep közös motívuma, hogy ilyenkor a keresztyén ember elmegy szerettei sírjához, és virágot visz, gyertyát gyújt, imát rebeg szerettei üdvéért. Egyházunkban a gyertya Krisztus-szimbólum. A gyertya, ami fényt ad másoknak, és közben önmagát émeszti el, Krisztus megváltói küldetését és értünk vállalt kereszthalálát jelképezi. A keresztyén ember e két csendes, imádságos napon is meggyújtja gyertyáját, és kívánja elhunytjai számára, hogy az ő életútjuk is beteljesüljön Jézus feltámadásának valóságával. A temetők ilyenkor mind fényárban úsznak jelképezve számunkra, hogy az élet sötétségei közepette van feltámadás, örök élet, és ez vezet át minket a sötétség nyomtasztásából az örök fény, a szentség valóságába.